

Dėl piniginių kompensacijų už turta išmokėjimo sunkiai sergantiems

(atkelta iš 1 psl.)

9. Tetraplegija, ryškūs įvairios kilmes judėjimo (motorikos) funkcijos sutrikimai, kai Bartelio indeksas ne didesnis kaip 20 balų.

10. Išplitęs piktybinis navikas, sukeliantis 4-9 punktuose nurodytus sutrikimus.

Vyriausybės 2003 03 25 nutarimu patvirtintoje Tvarkoje nurodyta, kad asmenys, sunkiai sergantys išvardytomis ligomis, teisę anksčiau gauti dalį ar visą piniginę kompensaciją turi patvirtinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų gydytojų konsultacinių komisijų (GKK) išduodamais paži-

mėjimais apie sveikatos būklę, kuriuos šie asmenys pateikia žemėtvarkos skyriams.

Apskritis viršininkas, remdamasis žemėtvarkos skyriams iki 2003 m. spalio 1 d., o nuo 2004 metų – kasmet iki balandžio 1 d. pateikiamais sveikatos pažymėjimais, visiems sąrašuose esantiems asmenims, sergantiems sunkiomis ligomis, išmoka pinigų sumą proporcingai nuo jiems likusių išmokėti pinigų.

Lietuvos žemės savininkų sąjungos vicepirmininkas Rimantas LIAKAS. Tel. (8-613) 83703; (8-5) 2130368, 2359167.

Į kaulus duosim, duosim!

(Replika "muzikine" tema)

Šis entuziastingas uždegantis grupės "ŽAS" raginimas skambėjo per Lietuvos televiziją lyg "himnas", skirtas mūsų sportininkams, siekusiems aukso. Tai jiems pavyko, bet ar be šito raginimo "duoti į kaulus" mūsų šaunieji krepšininkai nebūtų tapę čempionais? "Himnas" atitinka tam tikros visuomenės dalies laikotarpio dvasią ir, atrodo, kai kam žadina ne tik sportines aistras.

Štai britas atvykęs į savo žmonos tėviškę Biržų rajone nuo mūsų "berniukų" gavo į kaulus kaip reikiant. Ligoninėje atsigavalojęs spruko iš "svetingo" krašto negaišiuodamas. "Kvadratiniai" vyrukai pasigavo vokiečių, pririšo prie medžio kamieno ir beisbolo lazda "į kaulus, į kaulus"... Turistas prarado automobilį, markes, dolerius, striukę ir nemažai sveikatos. Nepilnametis vaikigalis "dirbo" ne-

rizikuodamas gauti gražos – kelioms senutėms "davė į kaulus" taip, kad jos čia pat išleisdavo dvasią. Laimikis – nuo keliolikos iki kelių šimtų litų. Kaimo bernai – "į kaulus, į kaulus" savo kaimynui, dviračiu vežiojusiam grašius pensininkams... Dviratininko mažamečiai vaikučiai paliko našlaičiai, užtat "nugalėtojai" pelnė per tūkstantį... Pakaks... Ir neverta teirautis, ar visi "davusieji į kaulus" mėgavosi minėtuoju "himnu".

Televizija ir didžiatairazinė žiniasklaida sparčiai pratina visuomenę prie "davimo į kaulus", tarytum tai būtų privalomojo švietimo programos kursas. Ar toji daina nemeta šešėlio ant auksą laimėjusių sportininkų, nieko bendra neturėjusių su plėšimu, banditizmu, žudymu, žaginimu, apgaule?

Teodoras ČIAPAS

Varžėsi šauliai

Rugsėjo 13-14 dienomis Gaižiūnų poligone, Jonavos rajone, vyko Šaulių sąjungos ne rikiuotės šaulių III turizmo sąskrydis. Ruduo šiais metais Ne rikiuotės šaulių III turizmo sąskrydžio organizatoriams bei dalyviams nepadėjo gražaus oro. Ne rikiuotės šauliai iš visų apskričių šaulių rinktinių turizmo sąskrydyje varžėsi kliūčių ruožo, šaudymo, virvės traukimo, svarsčio kėlimo, pirmosios medicinos pagalbos, orientavimosi rungtyse. Daugiausiai taškų surinkę pirmąją vietą iškovojo Vilniaus apskrities karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės ne rikiuotės šauliai. Antrąją vietą laimėjo Panevėžio apskrities šaulių 5-oji rinktinė, o trečioji vieta atiteko Alytaus apskrities A.Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės šauliams.

Asmeninėje įskaitytoje daugiausiai taškų keldamas svarstį pelnė Utenos

rinktinių ne rikiuotės šaulys Zenonas Mameniškis, orientavimosi rungties trasą greičiausiai įveikė taip pat uteniškis Virgilijus Žimonas. Šaudant mažo kalibro šautuvu gulomis taikliausi ir vienodai taškų surinkę buvo du šauliai: alytiškis Alvydas Truska ir kaunietis Vytautas Griganavičius; šaudant klūpomis iš to paties ginklo nepralenkiamas buvo Panevėžio rinktinės šaulys Algimantas Jurėnas. Šaudant pistoletu daugiausiai taškų surinko kaunietis Antanas Graudokas.

Rungčių nugalėtojams (komandoms bei jų nariams) Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Juozas Širvinskas įteikė apdovanojimus: taures, diplomus bei specialiuosius prizus.

Parengta pagal Šaulių sąjungos G-5 skyriaus informaciją

Skaitytojų mintys

Tą 1945-ųjų rugpjūčio 15-ąją iš Liškiavos miestelio išvežė 9 šeimos – 36 žmonės. Iš gretimo Žeimių kaimo - 5 šeimos, daug žmonių iš Merkinės, Perlojos, Varėnos, Alytaus...

Kodėl niekur nepaminima ši data? **Marija VALENTUKEVIČIENĖ Druskininkai**

Kodėl?

Jau daug metų prenumeruoju "Tremtinį", kur dažnai rašoma apie trėmimus, tremtinių sukaktis, tačiau 1945 m. rugpjūčio 15 d. trėmimas, kuris vyko dzūkų krašte per Žolines, niekur nepaminėtas. Kodėl? Lyg mes savo noru važiuojame į Sibirą.

Praėjo 58 metai, o man eina 92, bet tų baisių pamiršti negaliu.

Okupacijos nostalgijos recidyvas

(atkelta iš 1 psl.)

Trečiojo tūkstantmečio pradžioje jau tik pavieniai užkietėję sovietikai dar vis mėgina neigti buvus Stalino ir Hitlerio sandėrį, kuriuo dvi didžiausios šio amžiaus valstybės grobikės – Vokietija ir Sovietų sąjunga – slapta pasidalijo nepriklausomų Europos valstybių teritorijas. Rytų kaimynui visada magėjo šį imperialistinį ciniško svetimų teritorijų grobimo aktą pavaizduoti kaip sinchroniškai vykusias "socialistines revoliucijas" Baltijos valstybėse ir pavergtų tautų savanorišką atsisakymą nepriklausomybės ir laisvo gyvenimo. Beje, toks noras kai kuriems Rusijos Dūmos politikams dar ir šiandien neduoda ramybės. Ir visai neseniai tokį siekimą patvirtino 17 nacionalbolševikų, prisirakinusių traukinio, vykstančio per Lietuvą į Rytprūsius, vagone, teatralizuota protesto akcija. Jiems Lietuva – ne valstybė, o tik imperijos gubernija.

NNM buvo viena iš daugelio gėdingą niekšybę ir sunkų nusikaltimą žmonijai ir tarptautinei teisei dengiančių skraisčių, nuausta neabejotinai talentinga menininko ranka. Šiame rašinyje nesiimama vertinti to filmo veikėjus įkūnijusių aktorių, jų profesinio meistriškumo ar išliekamosios NNM meninės vertės. Beje, žinomi NNM veikėjai – aktoriai D.Banionis ir R.Adomaitis – Prezidento viešnagės metu buvo Tbilisyje.

V.Žalakevičius rašė: "Scenarijuje vaizduojama tik viena iš kovojančių pusių – broliai Lokiai. Jų drama, jų žodžiai ir darbai yra pasakojimo objektas. Tie, kuriuos vadiname buržuaziniai nacionalistais, teroristais, banditais, miškiniais, veikia scenarijuje kaip ardomoji jėga." ("Ekranu naujienos", 1995 04 05)

Liko nepaminėta dar viena jėga. Po antrosios sovietų okupacijos 1944-1945 metais Lietuvoje veikė 20 čekistų pulkų ir būrių – per 20 tūkst. okupanto baudėjų. Metais vėliau jiems talkino sovietų armijos 10 divizijų – apie 60 tūkst. kareivių ("Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio 1949 m. vasario 16 d. Deklaracija", LR Seimas, 1999). Štai kas buvo mėginta pridengti keturių Lukių mitu.

Negi šie faktai nebuvo žinomi vizito organizatoriams? Vienas iš strībų G.Ragauskas, prisistatęs kaip "buvęs Molėtų rajono liaudies gynėjų štabo viršininkas", rašė: "Filmas "Niekas nenorėjo mirti" yra tarsi paminklas tiems kukliems kovotojams prieš aršius Lietuvos liaudies priešus, paminklas žmonėms, kurie ligi šiol tiek mažai buvo pavaizduoti meno kūrinuose." ("Literatūra ir menas", 1966 06 18)

"Kaip tik žiaurioje klasių kovoje gimė, augo ir tvirtėjo naujas žmogus", – rašė B.Juršė ("Kauno diena", 1966 01 06). "Klasių kovos" mitu buvo mėginama "teisiškai" pagrįsti genocido ir karo nusikaltimus.

Kam naudinga tryliktaisiais atkotos nepriklausomybės metais pa-

šlovinti stribus, susitepusius dalyvavimu tautos genocide? Dovanotame filme nė žodeliu neužsimenama apie enkavėdistų ir strībų siautėjimus kaimuose, apie šimtus tūkstančių tremtinių, apie sudegintas sodybas, išplėštus ūkius. NNM – aki-vaizdi "partijos" užsakymu intelektualių kinematografininkų padaryta paslauga, klastojant tautos ir valstybės istoriją.

Dar daugiau rafinuotos netiesos apie pokarį pateikia "Lietuvos kino apybraiža" (M.Macienė, 1974). Teigiama, kad nors ir "nėra filme dokumentais grindžiamų faktų, tačiau jo įvykiai buvo tipiškai daugeliui to meto Lietuvos kaimų" (p.62).

Kaip tik atvirščiai – filme nėra nieko tipiška to meto Lietuvos kaimui! Viskas apversta aukštyn kojomis. Lietuvos kaimas ryžtingai rėmė partizanus, ryšininkus. Be kaimo paramos aktyvus pasipriešinimas nebūtų išsilaikęs ištisą dešimtmetį. Labiausiai nekenčiamas ir išjuokiamas buvo stribas – kaip parsidavėlis, kaip tautos išgama, kaip nusikaltėlis, kaip okupanto talkininkas genocido akcijoje.

NNM vienas iš svarbiausių tikslų – pavaizduoti kitų šalių žiūrovui okupaciją ir genocido nusikaltimus kaip taikią socialistinę revoliuciją ir pateikti sukilintą stribo paveikslą. Vakaruose po Antrojo pasaulinio karo gestapininkai ir kiti valstybinio teroro ir genocido organizatoriai, vykdytojai ir jų talkininkai buvo įvardyti tikraisiais vardais. Sovietijoje už tokius pačius karo ir genocido nusikaltimus buvo dalijami ordinais ir privilegijos.

Lietuvos politinių kalinių sąjungos V suvažiavimas, įvykęs 1995 m. lapkričio 26 d. Vilniuje, kreipėsi laišku į "sovietinių metų meno ir kultūros žmones". Jame rašoma, kad "pastaruojamu metu gausėja liaupsų sovietmečiui, kolaborantams ir kitokiems okupantų pakalikams... Būdingas pavyzdys yra filmo "Niekas nenorėjo mirti" jubiliejaus minėjimas. Šis filmas nutyli arba iškraipo esminius ginkluoto pasipriešinimo okupacijai bruožus, šmeižia partizanus ir propaguoja okupanto požiūrį. Iš esmės – tai paskvilis... Skiepyti nostalgiją kruvinai okupacijai yra nedora ir žema."

Prezidentas galbūt nežinojo šių faktų, galbūt... Jo patarėjai to negalėjo nežinoti. Gruzijos prezidentas priimdamas dovaną atsisakė tuo metu filmą žiūrėti.

Kodėl niekas iš valstybės vadovo vizito rengėjų nepasirūpino kopija režisieriaus J.Vaitkaus sukurto filmo "Vieni vieni"? Palyginimui – Lukių šeima ir Lukšų šeima, okupanto versija ir nepriklausomos valstybės menininkų požiūris į laisvės kovų ir valstybės istoriją. Ar nevertėjo svetingosios Gruzijos vadovui dovanoti abu filmus – tepažiūri, kaip sovietmečiu buvo pučiama migla į akis svetims liams (vietinių apgauti nepavyksta) ir kas dėjosi iš tikrųjų.

Edmundas SIMANAITIS

Ivykiai, komentarai

Akibroktas

Pasaulio diplomatijos istorijoje dar negirdėtas toks dalykas, kad atvykęs į svečius svetimos valstybės aukštas pareigūnas atvirai įžeidinėti ir reikštų pretenzijas ne tik jį priimančios šalies vyriausybei, bet ir visai tautai. Deja, taip atsitiko Lietuvoje lankantis Izraelio Kneseto (parlamento) pirmininkui Reuveui Rivlinui. Lankydamasis Kaune R.Rivlinas netgi pavadino Kauną – "Kovna", o mūsų sostinę – "Vilna". Taip nešnekėdavo netgi buvęs Kremliaus vietininkas Lietuvoje M.Suslovas.

Neklystančio teisuolio ir mentoriaus tonu Izraelio Kneseto pirmininkas ragino visus lietuvius atgailauti už žydų žudynes Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais. Jis ragino visus lietuvius pripažinti tautą dalyvavusią žydų žudynėse ir kartais atrodė, jog išvis holokaustą organizavo ir vykdė ne naciai, o lietuviai. Dar daugiau, R.Rivlinas, pareiškęs, jog atvyko į Lietuvą padėti užmegzti tikrą draugystę tarp dviejų valstybių ir žmonių, net kelis kartus išskėlė sąlygą, panašią į ultimatumą. Esą kada "lietuviai sau atsakys, kas vyko tada, mes galėsime žiūrėti į ateitį ir rasti būdą, kaip pradėti tikrą draugystę tarp mūsų žmonių". Netgi kalbėdamas iš Seimo tribūnos R.Rivlinas beveik visą savo kalbą skyrė

lietuvų tautos kaltinimui. O kalbėdamas per Lietuvos televiziją reikalavo sugrąžinti sovietų okupacijos metais nacionalizuotą žydų turtą, tarsi nežinodamas, jog tą turtą iš jo tėvynainių atėmė ne Lietuva, kuri buvo okupuota 50 metų. Kažkodėl Tel Avivo emisarai, nuolat mokantys lietuvius istorijos, niekada net žodeliu neužsimena, jog kompensacijų už tą turtą pirmiausia turėtų pareikalauti iš Rusijos, oficialiai pasiskelbusios Sovietų sąjungos teisių perėmėja.

Nežinia, kokių tikslų siekia Izraelis, nuolat visam pasauliui apšaukdamas visus lietuvius žydšaudžiais. Svarbiausia, kad tai tęsiasi nuo pat Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos. Pakanka prisiminti Izraelio ambasadoriaus Baltijos valstybėms Odeno ben Huro kalbą, pasakytą Lietuvos Seime 1997 metais. Tada jis pareiškė, kad istorija žino, jog daugelis lietuvių skerdė savo kaimynus žydus dar prieš vokiečiams ateinant. Šį kartą dar aukštesnio rango oficialus Izraelio pareigūnas pakartojo tą patį. Netgi pažėrė naujų kaltinimų. Negi ir šį kartą Lietuvos užsienio politikos vairininkai vėl kantriai praris karčią Tel Avivo piliulę? Matyt, taip ir atsitiks. Ir juos galima pateisinti. Pasaulio žydų finansinė galybė puikiai žinoma. Net-

gi galingiausios pasaulio valstybės vengia užkabinti Izraelį. Pakanka prisiminti buvusį JAV prezidentą Bilą Klintoną, kuris išdrįso užsiminti apie milžiniškos finansinės dotacijos Izraeliui sumąžinimą. Atsako ilgai laukti neteko. Jam buvo pakišta Monika Levinski.

Nenudirto kailio dalijimasis

Politikų sluoksniuose nemažą sumaištį sukėlė jaunojo liberalcentristų pirmininko Artūro Zuoko kalba praėjusį savaitgalį įvykusiame šios jungtinės partijos tarybos posėdyje. A.Zuokas pareiškė, jog liberalcentristai neatmeta galimybės po kitų Seimo rinkimų sudaryti valdančiąją koaliciją ne tik su Tėvynės sąjunga, bet ir su A.Paulausko socialliberalais. Į tokias prognozes labai nervingai sureagavo valdantieji socdemai. Jų frakcijos seniūnė Seime Irena Šiaulienė pareiškė, kad liberalcentristai bando skaldyti valdančiąją daugumą, nes nesijaučia pakankamai stiprūs laimėti būsimojus rinkimus. Dar didesnę galvosūkį uždavė "atėjusios valdyti amžinai" partijos vadams koalicijos partneris Seimo pirmininkas ir Naujosios sąjungos (socialliberalų) parti-

jos vadas Artūras Paulauskas. Komentuodamas A.Zuoko pasiūlytą naują politinio pokerio variantą, A.Paulauskas neatmetė tokios galimybės ir pažymėjo, kad A.Zuoko vadovaujami liberalcentristai yra priimtina partija, nes abiejų ideologijos pakankamai panašios. Kai kurie politikos apžvalgininkai tokį A.Paulausko pareiškimą vertina kaip spaudimą socdemams siekiant prastumti savus žmones į aukštus, o svarbiausia – pelningus valdžios postus. Visų pirma į Nacionalinės mokėjimo agentūros vadovo postą. Tačiau pakankamai aišku, jog socdemai ir jų pirmininkas premjeras A.Brazauskas šio posto niekam neatiduos. Juk tai milžiniški pinigai skirstant Europos Sąjungos fondų lėšas. O, kas puikiai žinoma, valdantieji "gelbėtojai" ir besidedantys socialiai orientuotais neokomunistai labiau už viską mėgsta ne tik valdžią, bet ir pinigus.

Teisingas įvertinimas

Ne tik politikai, bet ir visuomenė labai neigiamai įvertino faktą, kad Prezidento vizito į Gruziją ir Armėniją metu ten buvo nuvežtas ir rodytas sovietinis filmas "Niekas nenorėjo mirti". Pasak Vilniaus universiteto Is-

torijos katedros vedėjo dr. Algirdo Jakučionio, toks filmas, iki šiol sovietinių laikų besiilginčių tebevadinamas vos ne kino meno šedevru, tiesiog negalėjo būti "sukamas" Lietuvoje be palaiminimo iš viršaus. Pavyzdžiui, ten yra epizodas, kai partizanai nužudo vaiką su triušiu rankose. Tai turėjo pavaizduoti visišką partizanų sužvėrėjimą. O vienas žinomiausių Lietuvos teatro ir kino režisierių Jonas Vaitkus pareiškė, jog po 13 Nepriklausomybės metų mes, matyt, taip ir nesugebėjome savo sieloje ištirpdyti sovietinio pašalo. Anot J.Vaitkaus, kitaip būtų sunku paaiškinti, kam prireikė tokį filmą rodyti užsienyje. "Motinos prakeiktas sūnus (A.Sniečkus – red.) 50 metų vadovavo Komunistų partijai ir kūrė tą sovietinę Lietuvą. Taigi akivaizdu, jog tokio gyvenimo pasekmės iki šiol nepraeina. Reikėtų pagaliau susivokti, nes tas melas jau pernelyg giliai įaugęs", – sakė režisierius.

J.Vaitkus taip pat atkreipė dėmesį, jog žuvo 20 tūkstančių partizanų, apie pusę milijono Lietuvos žmonių buvo ištremta – tai pernelyg akivaizdūs faktai, rodantys, jog visa Lietuva kovojo prieš sovietų okupaciją. Nejaugi to maža? "Nežinau, dėl kokių sumetimų ar tikslų dar ir šiandien bandoma tvirtinti priešingai", – apgailestavo J.Vaitkus.

Jonas BALNIKAS

Tėvynės sąjunga suka arčiau krikščioniškųjų vertybių

Rugsėjo 27 d. Vilniuje Tėvynės sąjunga organizuoja steigiamąją Krikščioniškųjų demokratų frakcijos konferenciją. Šis oficialus frakcijos steigimas rodo, kad buvusi konservatorių partija tikrai ir iš esmės persitvarko. Maža to, Tėvynės sąjunga persitvarko pagal europietiško partinio gyvenimo modelį ir besikeisdamas kartu formuoja ir visą šalies politikos sanklodą.

Žinoma, pirmas persitvarkymo veiksmas buvo vadovybės keitimasis, kai partijos vairs iš Vytauto Landsbergio rankų atiteko Andriui Kubiliui. Artėjančias permainas ne tik viduje, bet visame šalies politiniame gyvenime Tėvynės sąjunga paskelbė šią vasarą savo eiliniame suvažiavime. Mat visi strateginiai tikslai lyg ir pasiekti: esame pakviesti į NATO ir Europos Sąjungą. Naujas lyderis pokyčius partijoje pradėjo su nauju programiniu veikalumi – "Dešiniąja alternatyva". O dabar – naujos frakcijos oficialus paskelbimas.

Frakcija partijoje – mums dar gana naujas ir retas reiškinys, daugelio suprantamas

kaip turintis neigiamą atspalvį. Iš tiesų tai europinio modelio skėtinė struktūra, vienijanti vienoje partijoje keletą tarpusavyje susijusių požiūrių.

Tėvynės sąjungos Krikščioniškosios demokratijos frakcija jau veikia, turi daugiau nei 100 narių. Jai vadovauja Seimo narė Irena Degutienė. Pati Seimo narė "Tremtiniui" teigė, kad ši frakcija partijoje nieko iš esmės nauja nediegia, tik išryškina tai, kad konservatorių ideologija iš pat pradžių buvo grindžiama krikščioniškosiomis vertybėmis. Per frakciją bus mėginama aktyviau diegti politikoje ir kitose gyvenimo srityse šias vertybes.

Žinoma, atsirasti šiai frakcijai buvo ir kitų gana mechaninių priežasčių. Viena jų – į ją įsiliejo dalis susiskaldžiusių krikščionių demokratų, pasivadinusiu "moderniaisiais". Jiems atstovaujantis Seimo narys Artūras Vazbys su savo komanda tiesiog Seime perėjo į Konservatorių frakciją. Kita priežastis – K.Bobelio "probrazauskinės" pažiūros, kurios nelabai patinka šios dešiniškosios par-

tijos eiliniams. Jie taip pat dailosi, kur išreikšti savo politinį aktyvumą neatsižadant savo dešiniųjų principų. Kita priežastis – I.Uždavinio ir Z.Zinkevičiaus krikdemų partija, kuri besivienijančių politikų jėgų fone taip pat nenorėtų likti "už borto", noriai bendrauja su Tėvynės sąjunga. Žinoma, juos skatina ir žinia, kad su Tėvynės sąjunga dėl jungimosi derasi ir Lietuvos politikų kalinių ir tremtinių sąjunga.

Dar kitą teigiamą aspektą įžvelgia patys Krikščioniškosios frakcijos nariai. "Krikščioniškųjų demokratų frakcijos steigimas – tai siekis plačiau atsiverti tapatybės krikščioniškajam matmeniui. Taip pat ne paslaptis, jog po V.Landsbergio pasitraukimo iš partijos vadovo posto nemaža konservatorių dalis nuogaštavo, jog dabar TS pasuks pragmatizmo bei ekonominio liberalizmo keliu. Labai džiaugiuosi, kad taip neįvyko. Frakcijos steigimas taip pat prie to prisidėjo", – teigė žiniasklaidai vienas šios frakcijos ideologų Andrius Navickas.

Jo nuomone, Lietuvos politiniame gyvenime trūksta nuoseklaus, tvirtomis krikščioniškomis vertybėmis paremto politinio veikimo. Įvairių partijų atstovai deklaruoja krikščioniškąsias vertybes, tačiau niekaip nesugeba deramai pasitelkti krikščioniškojo socialinio mokymo išminties.

A.Navickas taip pat pabrėžė ir orientacijos į Europos liaudies partiją svarbą. Ši Europos partija yra veiksmingo krikščioniškosios demokratijos ir konservatizmo lydinio pavyzdys.

"Europietiška patirtis moko, kad esama tendencijos partinei sistemai kristalizuoti į tris sandus: socialdemokratinį, liberalų bei krikdemų konservatyvų. Neabejojau, kad toks procesas vyks ir ateityje. Mano požiūriu, visai natūralu, kad Tėvynės sąjunga mėgina telkti krikščioniškomis vertybėmis besiremiantį politinį bloką. Keista veikiau tai, jog K.Bobelio krikdemai šiandien vis labiau orientuojasi į populistinę Valstiečių ir Naujosios demokratijos sąjungą", – sam-

protavo A.Navickas.

Labiausiai Seime dėl šios frakcijos steigimo protestuoja krikščionis demokratas P.Gražulis. Spaudos konferencijos metu jis A.Kubilių išvadino politiniu chuliganu. Vėliau grasino sukelti skandalą ir steigiamojoje frakcijos konferencijoje. Tai signalizuoja, kad K.Bobelio partijoje tikriausiai vyksta seisminio pobūdžio procesai. Gali būti, kad taip besireiškiantys jos vadovai nuogaštuoja dėl galimos griūtės.

Priminsime, kad bobelininkai dar prieš porą metų ketino įsirioglinti į mūsų, Lietuvos politikų kalinių ir tremtinių sąjungos, darželį. 2001 m. K.Bobelis ir P.Gražulis nutarė, kad jie bus dešiniųjų vienijimo iniciatoriais, įsteigė Politinių kalinių, partizanų ir tremtinių sekciją savo partijoje. Maža to, jie per LPKTS skyrius ragino žmones stoti į savo sekciją. Žodžiu, mėgino suskaldyti vienintelę ir unikalų tokio pobūdžio politinę organizaciją. Tada jiems nieko neišėjo. Bet triukšmo buvo daug ir Kaune, ir Vilniuje.

Ingrida VĖGELYTĖ

Pranešimas apie juridinių asmenų reorganizavimą

Politinės partijos – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (toliau – LPKTS), buveinė – Laisvės al. 39, Kaunas, juridinio asmens kodas 9072207, ir Tėvynės sąjunga (konservatoriai, krikščioniškieji demokratai, laisvės kovotojai) (toliau – TS), buveinė – Gedimino pr. 15, Vilnius, juridinio asmens kodas 9159721, – yra reorganizuojamos sujungimo būdu.

Po reorganizavimo pasibaigiantys juridiniai asmenys yra LPKTS ir TS. Toliau veiklą tęsia naujas juridinis asmuo (nauja jungtinė organizacija), kurio pavadinimas nustatomas ir įstatai patvirtinami steigiamajame (jungiamajame) suvažiavime. Pasibaigiančių juridinių asmenų teisės bei pareigos naujam juridiniam asmeniui, į kurį susi-

vienija LPKTS ir TS, pereina nuo jo įsteigimo, bet ne anksčiau kaip 2003 m. gruodžio 25 d.

Įkūrus naują jungtinę organizaciją, visi buvę reorganizuojamų LPKTS ir TS nariai, jei steigiamojo (jungiamojo) suvažiavimo nustatyta forma nepareiškia prieštaravimo, tampa naujos jungtinės organizacijos nariais. Naujos jungtinės organizacijos nariai gauna steigiamojo (jungiamojo) suvažiavimo patvirtintos formos nario pažymėjimus. Kreiptis dėl naujos jungtinės organizacijos nario pažymėjimų išdavimo nariai gali per steigiamojo (jungiamojo) suvažiavimo nutarimu nustatytą terminą. Teisę rinkti ir būti renkiamiems į visų lygių naujos jungtinės organizacijos valdymo institucijas (išskyrus steigiamajame (jungiamajame)

me) suvažiavime vykstančius rinkimus) turi tik tie nariai, kurie turi naujos jungtinės organizacijos nario pažymėjimą. Buvę LPKTS ir TS nariai, per steigiamojo (jungiamojo) suvažiavimo nutarimu nustatytą terminą nesikreipę dėl nario pažymėjimo išdavimo, nebelaikomi naujos jungtinės organizacijos nariais.

Minėtų juridinių asmenų registro tvarkytojas yra Teisingumo ministerija.

Su reorganizavimo sąlygomis galima susipažinti nuo 2003 m. rugsėjo mėn. 25 d. kiekvieną trečiadienį nuo 10 iki 12 val. (adresai: Kaunas, Laisvės al. 39; Vilnius, Gedimino pr. 15).

**TS vardu pirmininkas
Andrius KUBILIUS
LPKTS vardu
pirmininkas
Povilas JAKUČIONIS**

Pavojai dar nepraėjo

Pastaruoju metu pasitaiko vis daugiau bandymų apšmeižti partizanus ir jų šventą kovą, pradedant sribais ir kitais okupanto kolaborantais, baigiant labai aukštais Lietuvos ir Rusijos pareigūnais. Buvę sribai gviešėsi Lietuvos valstybinių pensijų kaip nukentėjusi „antroji pusė“, skelbdami mitą apie pokario „klasių kovą“. Tokiai ciniškai neteisybei pritaria aukšti valdininkai iš Kultūros ministerijos ir LR Prezidento aplinkos. Kad taip tikrai yra, byloja M. Ivaškevičiaus (nesubrendusio vaikėzo) kny-

ga „Žali“, atrinkta į Frankfurtą knygu mugę reprezentuoti lietuvių literatūrą. Kino filmas „Niekas nenorėjo mirti“ atrinktas R. Pakso kelionei į Užkaukazę kaip Lietuvos kino meno „šedevras“.

Iš kur tiek ciniško pasityčiojimo iš žuvusiųjų kraujo ir jų atminimo? Noras įtikti Rusijai? Eilinis bandymas atsakyti okupacijos sąvokos. Lietuva į SSRS įstojo savo noru. Tremtiniai – į Sibirą, laisvės kovotojai – į lagerius – savo noru!

Rusijoje jau ne tik Nevzo-

rovai, Alksnis ar Žirinovskis, bet ir UR viceministras Vladimiras Čizovas viešai pareiškė, kad nepripažįsta 1940 m. Baltijos šalių okupacijos fakto. Jis Lietuvos partizanus vadina „teroristais“ (kaip ir Čečėnijos) ir piktinasi, kad partizanams atiduodama pagalba, o sovietų pagalbininkai vadinami kolaborantais! O kaip kitaip.

Reikia vienyti patriotines jėgas, reikia tęsti darbus, nes pavojai dar nepraėjo!

**LPKTS pirm. dr.
Povilas JAKUČIONIS**

Neapgaukime savęs!

Kadencinis valdymas Lietuvoje prasidėjo 1992 metais. Tais pačiais metais rinkimus laimėjo kairieji. Per antrą kadenciją – dešinieji, trečią – vėl kairieji. Šią kaitą lėmė du faktoriai: pirmas – nekanti liaudis nesulaukusi staigių pokyčių kitai kadencijai rinkdavosi jau kitų politinių pažiūrų valdžią. Antras faktorius – pasitikėjimas pažadukais. Tik mąstantis žmogus supranta, kad tobuliausi pažadukai – tai įvairaus plauko socialistai. Tačiau mąstančių – mažuma, o suklaidintų – dauguma.

Socialistų brukama galimybė „gyventi geriau“ nemąstančiam žmogui yra nepakeičiama, pigi mulkinimo priemonė. Ar tapęs milijonieriumi nenorėtų gyventi dar geriau?

Tokiam norui ribų nėra.

Pagal šių dienų ekskomunistų suformuotą liaudžiai sampratą galima daryti ir tokią išvadą: proletarui kelnes vaik ir jam į ausį vis šnabzdėk: „Tavo gyvenimas gerėja“. Ir jis patikės.

Šiuo metu socialkomunistų galingiausias puolimo ginklas – jau nebe šautuvas, o suklaidinta liaudis. Šio ginklo pagrindinės priemonės: TV, radijas, žiniasklaida, kurias maskoliams diriguojant ir finansuojant Lietuvą valdo socdemai. Šių priemonių svarbiausi kriterijai: melas, šmeižtas, supriešinimas, žmonių skurdinimas, jaunimo tvirkinimas, žmogžudystės ir, kas keisčiausia, jų sugebėjimas savo nusikaltimus „perkelti“ doriems žmonėms.

Kitais metais būsime priimti į ES. Kitais metais vyks ir Seimo rinkimai. Brangūs rinkėjai, jeigu mes per Seimo rinkimus išsirinksime socdemus ir soclybrius, kurių valdžia visais atžvilgiais neteisinė, nors ir Europos Sąjungoje būsime, persiorientuoti į greitą ekonominį pakilimą bus labai sunku.

Dar IV a. pr. Kr. romėnų politinis veikėjas L. Seneka kalbėjo: „Valstybė be teisingumo – plėšikų gauja“.

Lietuvos žmonės, viena kartą pasverkime, kas arčiau gėrio ir tiesos: dešinieji ar kairieji. Vienąsyk neapgaukime savęs!

O gėriui praskinti kelią labai sunku, kai einame ne visi kartu.

Juozas RIDIKAS

Eksperimentai ir tikrovė

Jaltoje Rusijos, Baltarusijos, Kazachstano ir Ukrainos prezidentai – V. Putinas, A. Lukašenka, N. Nazarbajevas ir L. Kučma pasirašė sutartį dėl vieningosios ekonominės erdvės sukūrimo. Rusijos vyriausybės paskelbtame sutarties tekste sakoma, kad vieningosios ekonominės erdvės kūrimas vyks trimis etapais. Pirmajame etape numatoma sukurti laisvos prekybos režimą be jokių barjerų ir suvaržymų importuojamoms prekėms iš visų sutartį pasirašiusių šalių. Taip pat turėtų būti suderinti muitų tarifai.

Antrajame etape turėtų būti suformuota muitų sąjunga su vienodais visoms susitarinėms šalims muitų tarifais. Taip pat turės būti atšauktos visos antidempingo priemonės bei įvesta bendra prekių konkurencijos politika.

Trečiasis etapas įvardytas kaip užbaigiamasis vieningosios ekonominės erdvės formavimo etapas. Planuojama atsisakyti muitų kontrolės, taip pat įvesti paslaugų tiekimo, kapitalo ir darbo jėgos judėjimo laisvę.

Šiuo metu Ukrainos, Kazachstano ir Baltarusijos dalis bendrame Rusijos prekybos balanse su visomis NVS šalimis sudaro 90 proc., o pasauliniu mastu prekybos apimtį su šiomis šalimis siekia 15,3 proc. Kai kurių NVS šalių, neįėjusių, o tiksliau pasakius – nepakviestų į vieningąją ekonominę erdvę, politikai įsižeidę ir pasijuto diskriminuojami. Prabilta netgi apie NVS galą ir naujos, panašios į Sovietų, sąjungos atkūrimą. Prezidentas V. Putinas labai įsižeidė dėl tokių kaltinimų ir pavadino juos „visišku absurdu“.

Pirmasis tai viešai pareiškė Moldovos prezidentas ir Komunistų partijos vadovas V. Voroninas. Jis sakė, jog keturių NVS šalių prezidentų pasirašytas susitarimas dėl vieningosios ekonominės erdvės neatsižvelgia į kitų NVS šalių interesus, todėl yra diskriminacinio pobūdžio. V. Voroninas pažymėjo, kad tokiu atveju Moldovai neliks kitos išeities kaip išstoti iš NVS ir dėti visas pastangas tapti ES nare. Tačiau sutartį pasirašiusių Rusijos, Kazachstano, Baltarusijos ir Ukrainos prezidentai pareiškė, kad keturių NVS šalių sutarties pasirašymas nereiškia NVS dalijimo į „geras“ ir „blogas“, o NVS struktūros (beje, veikiančios tik popieriuje) bus išsaugotos ir atliks savo funkcijas. Be to, pabrėžiama, jog kiekviena NVS šalis ir ne tik jos, bet ir kitos kaimyninės valstybės galės bet kada prisijungti prie sutarties dėl vieningosios ekonominės erdvės. Tačiau

pabrėžtinai prisimenama, jog norinčios prisijungti naujos narės turi būti pasiekusios „reikiamą ekonominį lygį“. Kas nustatys tą „lygį“, neužsimenama.

Nemažai Rusijos ir užsienio ekspertų gana skeptiškai vertina šį susitarimą ir pranašauja jam tokį pat neaiškų likimą kaip ir nesibaigiančiam Rusijos ir Baltarusijos sąjungos sukūrimo procesui, kuris vis labiau primena komediją.

Jau keleri metai Maskva ir Minskas tai glebėsčiuojasi, tai pykstasi ir taikosi, tarsi kokiame meksikietiška serialo. Paskutiniame V. Putino ir A. Lukašenkos susitikime Sočyje visą dieną buvo svarstomas bendros valiutos – rusiško rublio įvedimo klausimas. Jau atvykęs į Sočį Baltarusijos „tėtušis“ viešai apkaltino Maskvą „neregėtu špaudimu“. Jis pareiškė, jog atsakomybę už tai turi prisiminti kai kurios įtakingos jėgos, kurios veikia už V. Putino ir A. Lukašenkos nugaros. Tų „įtakingų jėgų“ Minsko valdovas neįvardijo, bet aiškiai leido suprasti, kad tos jėgos yra Rusijos vyriausybėje ir net Kremliuje. Tuo tarpu V. Putinas Sočyje nereiškė jokių emocijų ir, anot vieno Maskvos dienraščio, į A. Lukašenkos šnekas nekreipė jokio dėmesio. Jis tik pabrėžė, kad bendros valiutos – rublio įvedimas neturės jokios įtakos Rusijos ir Baltarusijos suverenitetui. Kaip pavyzdį V. Putinas nurodė Europos Sąjungą, kurioje bendros valiutos – euro įvedimas nepakenkė ES šalių nepriklausomybei, tik dar labiau jas suartino.

Tačiau V. Putino ir A. Lukašenkos susitikimas Sočyje dar kartą parodė, kad Maskvos ir Minsko nesutarimai ne tik nemažėja, bet net didėja. Tuo labiau kad visagalys Rusijos „Gazprom“ atsisakė tiekti dujas Baltarusijai už tą pačią kainą kaip ir Rusijos vartotojams. Minske tai buvo įvertinta kaip paties Kremliaus „dujų ataka“, siekiant priversti Minską greičiau įsivesti rusišką rublį.

Tuo tarpu žymiausi Rusijos ekonomistai ir ekspertai tvirtina, jog Rusijos ir Baltarusijos sąjunga neįmanoma vien todėl, jog sujungti į vieningą sistemą Rusijos ir Baltarusijos ekonomikos neįmanoma, nes bendrą rinką gali kurti tik tos šalys, kur ekonomika tvarkoma tais pačiais principais. Kaip bekalbėtume, Rusijos ūkis šiuo metu tvarkomas bemaž rinkos ekonomikos sąlygomis, o Baltarusija net nemano atsisakyti sustabarėjusio sovietinio planinės ekonomikos modelio.

Jonas BALNIKAS

Didžiosios Kovos apygardos partizanų takais

(atkelta iš 1 psl.)

Mušos parkas turi ateitį

Aukštaitija - ežerų kraštas su lyg rūtomis žaliomis pušėmis apkaišytais kalneliais ir ramiais kloniais. Mušos parkas - viena tokių vietų. Čia teka nedidelis Mušos upelis, gūbriai ir įdubos, vandens telkiniai... Išlakių pušų, dangaus žydrinės ir smaragdinių pievų fone įrengtas Didžiosios Kovos apygardos memorialinis parkas. Jį drąsiai galima vadinti monsinjoro A.Svarinsko parku (jei monsinjoras nebūtų toks kuklus), nes tik kunigo dėka gimė ir brendo idėja paversti šį gamtos kampelį memorialiniu parku. "Kai sėdėjau lagery, ką beveiksi, - juokavo monsinjoras, - svajodavau. Viena svajonių, ką nuveiksiu išėjęs į laisvę. Prisiminiau narsų Didžiosios Kovos apygardos 5 bataliono vadą Stiklą. Kodėl nepastačius jam paminklo, jau tada nusprendžiau."

Šį sumanymą įgyvendinti monsinjoras A.Svarinskas užsimojo platesniu mastu. Tame nuostabiame žemės lopinėlyje, kuris apima per 60 ha plotą, iškilo ne vienas, o 14 kryžių. Kiekvienas jų vaizduoja Kristaus kančią (stacijos). Prie kryžių pritvirtintos lentos, kuriose kartu su Kristaus kančios fragmentu įvardyti Didžiosios Kovos apygardos batalionai, "A" ir "B" rinktinės, vadų pavardės ir datos. Kryžiai pastatyti tokiu pat principu, kaip išdėstytos bažnyčioje stacijos. Jų autorius - ukmergiškis medžio drožėjas Pranas Kaziūnas. Memorialinis parkas turi ateitį, tai sužinosime vėliau.

Vidiškiai, Želva, Juodkiškės, Gelvonai

Partizanų išniekinimo vietai pažymėti Vidiškiuose pastatytas kryžius. Jis prižiūrimas ir lankomas. Mūsų išvykos dalyviai dėjo gėlių, uždegė žvakutes, pasimeldė.

Gerokai šone lieka Ukmergė ir išvykos dalyviai pasuka Želvos link. Jei būtume pakilę į melsvą padangę, būtume nustebę atsivėrusiu regionu. Dauboje ant aukštų pastolių nuo žemės atsiplėšęs ir pakibęs masyvus kryžius... Kadaisė čia buvusi žvyrduobė, į kurią sužvėrėję budeliai metė nukankintų, išniekintų

partizanų kūnus: jų čia gulėjo apie 200. Didelis masyvus kryžius simbolizuoja ne kančią, o bebaimių kovotojų dvasios stiprybę. Pastoliuose, laikančiuose kryžių, iškaltos žuvusiųjų pavardės ir datos. Toks kuklus, o kartu ir didingas paminklas vertas didesnės apžvalgos aikštelės. Ar daug ekskursijų, praleikiančių pro Ukmer-

Bronius Dūda-Narutis ir kiti. Jie kūrė planus, drąsiai žiūrėjo į ateitį ir bliviai vertino tų dienų tikrovę. Deja, 1949-ųjų gruodžio 30 d. jie žuvo. Dabar toje vietoje pastatytas paminklas. Pirmoji prie jo prieina ir deda gėlių vainiką Alfonso Morkūno-Plieno dukra Elvida Morkūnaitė-Čaplikienė.

Suprantame jos skausmą

A.Morkūno-Plieno žūties vieta. Gėles atnešė jo dukra Elvida

Kovotojų dvasią įprasmina masyvus kryžius, pastatytas Želvoje

gę, čia užsuka?

Dar yra gyvų 1949-ųjų paskutinių gruodžio dienų įvykių, kurie vyko Juodkiškėse, liudininkų. Žmonės pasakojo gerai prisimenantys, kai jų kaime, šalia mokyklos, buvo įrengti bunkeriai, kur rinkdavosi Didžiosios Kovos apygardos "B" rinktinės vadai - kpt. Alfonsas Morkūnas-Plienas, rinktinės vadas lt. Juozas Grigas-Geniukas, štabo viršininkas lt. Vladas Ališauskas-Puškinas, kuopos vadas Bronius Medelskas-Krienas, būrio vadas

ir įdėmiai klausomės prisiminimų. Pasidžiaugusi, kad čia sutiko daug pažįstamų, artimų žmonių, su kuriais kartu Sibire vargta, E.Morkūnaitė-Čaplikienė sakė: "Tai jiems, partizanams, turime dėkoti, kad šiandien džiaugiamės atkurta nepriklausomybe, nors ne viskas tobula ir ne visiems gera mūsų valstybėje gyventi... Dalykimės kaip broliai paskutiniu obuoliu, atverkiame duris vargšui, būkime vienas kitam geresni ir atlaidesni..."

Paskutinė išvykos vieta -

Gelvonai. Čia, miestelio aikštės vidury, šalia bažnyčios, iškilęs paminklas, pastatytas LGGRTC lėšomis. Didingas monumentas - juodo granito plokščių konfiguracija, simbolizuojanti karių stiprybę ir vienybę. Tai byloja iškalto kardo imitacija ir žodžiai: "Dievas. Tėvynė. Laisvė".

Išvyką užbaigė LPKTS pirmininkas P.Jakučionis. Padėkojęs organizatoriams jis sakė:

- Šiandien surengėme jau šestą išvyką po partizanų kovų vietas. Likusias lankysime kitais metais. O po to gal ir sugrįšime į tas kovų vietas, kur nespėjome pabūti. Vėl pavartėme keletą laisvės kovų istorijos knygos puslapių. Iš jų dvelkia heroizmas, kraujas, išdavystės. Reikia tikėtis, kad ateityje Lietuva tokių išbandymų nepatirs. Mes einame nauju keliu - žengiame į Europos Sąjungą ir NATO, o tai jau kitos struktūros, laiduojančios žmogaus laisvę ir nepri-

Audara - žuvusiųjų ir gyvųjų jungtis

Kai okupantas likvidavo pirmąjį Tauro apyg. štabą, antrasis apygardos vadas mjr. Zigmąs Drunga-Mykolas, Jonas 1945 m. rudenį vietoj anksčiau numatytos Patrimpo rinktinės įsteigė kovotojų būrį, tiesiogiai pavaldų štabui, ir jo vadu paskyrė Marijampolės mokytojų seminarijos auklėtinį Albiną Krupavičių-Siaubą. Būrio veikimo zona liko ta pati, kuri buvo skirta Patrimpo rinktinei - Marijampolė ir jos apylinkės. Kitų metų balandžio 1 d. būriui buvo patvirtintas Vytenio vardas, o būrio vadu paskirtas Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos auklėtinis Jonas Valaitis-Žaibas, paliekant tiesioginį pavaldumą apygardos štabui.

Dauguma būrio kovotojų buvo iš Marijampolės besimokančio jaunimo. Visi jautėsi esą Sūduvos krašto sūnūs ir dukros. Visus vienijo garbingos Rygiškių Jono gimnazijos tradicijos ir veikla Tauro partizanų apyg. struktūrose. Du mokyklos auklėtiniai ištarnavo iki kuopos vado pareigų ir tapo karininkais. Vienas buvo Vytauto rinkt. štabo pareigūnas. Trys merginos tapo drąsiomis partizanų vadų ryšininkėmis. Atskirošios kuopos vadas Šarūnas žuvo kartu su 4 bendražygiais kautynėse. Kūnai buvo numesti ant Kazlų Rūdos aikštės grindinio. Keturi kovotojai MVD tribunolo nuosprendžiu buvo sušaudyti ir užkasti Tuskulėnuose. Du mirė Magadano lageryuose.

Sugrįžusius iš sovietų kalėjimų, lagerių ir tremties vietų vienija moralinė atrama - bendras likimas ir tikėjimas laisvos Tėvynės saugia ateitimi. Originalaus mąstymo istorikas Česlovas Gedgautas teigė, kad mūsų sentėviai atramos tašką vadindavo prasmingu žodžiu - Audara. Sulaukusieji Tėvynės Atgimimo vyteniečiai ir partizanų ryšininkės sveikina Vytenio būrio 3-iojo skyriaus laisvės kovotoją Albiną Jaškevičių-Kovą 75 metų Jubiliejaus proga ir linki šviesių dienų, sveikatos ir susitikimų.

Akmenėlis, ANBO, Džiugūnė, Husaras, Meilutis, Puriena, Radvila, Rūta

Pagal Edmundo Simanaičio knygą "Nelikę nuošalyje" (2003 m.) parengė Paulius DEMIKIS

klausomybę.

Į vaisių ramaus rugsėjo dangų, aplankius kiekvieną paminklą, kilo giesmė, dainos melodija, partizanams skirtos eilės. Jas atliko LPKTS Ukmergės skyriaus choristai, daug kas skaitė savos kūrybos eiles - ypač išraiškingai - poetas Povilas Kulvinskas. Malonu, kad šiame renginyje dalyvavo ir LPKTS Jaunimo komiteto atstovai.

Aušra ŠUOPYTĖ
Audronės Kaminskienės
nuotr.

Valdas STRIUŽAS

Labanoro girioje skambėjo laisva partizanų daina

Tęsinys.

Pradžia Nr. 38

Išvakarėse, kovo 10 d., keturi partizanai išvyko atlikti užduoties (vienas jų – Adolfas Rastenis-Kukalis). Jie liko gyvi. 1945 03 11, anksti ryte, šnipams išdavus slėptuvių vietas, NKVD ir Raudonosios armijos daliniai apsupo "Kauno" bunkerį, buvusį apie 300 m į vakarus. O apie šiškiniškius nežinojo. Šie norėdami padėti "Kauno" bunkeriu apšaudė kareivius ir taip pat buvo apsupti. A.Krinicko-Romelio pavad. Vladas Šerėnas ir kiti "Kauno" bunkerio partizanai perspėjo Vytenį ir išvakarėse atėjusį rinktinės štabo OS viršininką V.Vaitkevičių-Kirvį apie sutrauktas gausias priešojų pajėgas, tačiau "Margio" bunkerio vadai atsisakė trauktis, nors tokia galimybė dar buvo, ir sakė kovosią iki galo.

Kovo 11 d. iš Tigro rinkt. štabo, išsikūrusio už 10 km, atžygiavusi 350 partizanų pagalba pamatė šalia "Kauno" bunkerio, prie laužų, besišildančius priešus, o "Margio" bunkerį – priešų visiškai apsuptą. Štabo vyrai puolė staiga. Priešams tai sukėlė paniką ir jie laikinai atsitraukė. Štabo kuopų žvalgai prasiiveržė prie besiginančio "Margio" bunkerio. Šaukė vardais, slapyvardžiais ten likusius kovos draugus. Deja, Vytenio likę gyvi vyrai, matyt, jų neatpažino. Štabo partizanai saulei leidžiantis atsitraukė – iš viso žuvo trys, dar trys sužeidė.

Sovietų dalinių vadai iš Utenos ir Švenčionių iškvietė pastiprinimą. Priešų pajėgas sudarė jau apie 1800 kareivių. Jie pro pralaužtas angas vidun mėtė granatas, o partizanai jas greit pačiuopę išsviesdavo laukan – ten sprogdavo sužeisdamos ir išguldydamos enkavėdistus. Kovo 13-ąją minosvaidžiais ir prieštankinėmis granatomis "Margio" bunkerį išsprogdino. Kautynes aprašęs rinktinės vadas Rokas teigė, kad vyteniečiai pritrūko šovinių. Vėliau Saldutiškio NKVD ltn. Maksimovas tardydamas partizaną Joną Aldusevičių-Kilpą klausė: "Pasakyk, kokie drąsūs ten žmonės buvo. Metam granatas, o jie išmeta laukan ir susprogdina?!"

Žuvo per 50 vyrų, kartu ir vadas Apolinaras Juršys-

Partizanų atk. Vytauto apyg. vado B.Zabulio ir A.Gelumbausko duetas

Vytenis bei štabo OS viršininkas V.Vaitkevičius-Kirvis, Gaidukas.

Nors okupantų valdžia griežčiausiai slėpė, žmonės, kitą dieną suvaryti išvežti kūrinių, teigė 2-3 vagonus sovietų karių prikrovę – nukautų priešų suskaičiavo apie 300. NKVD duomenimis, operacija trukusi net iki kovo 14 dienos. Galbūt priskaičiuojama užverstų partizanų iškasiimas ir išvežimas į Švenčionis.

"Margio" bunkeryje nepasidavė priešams, kovojo ir žuvo A.Juršio-Vytenio kuopos partizanai: vadas psk. Apolinaras Juršys-Vytenis (Šiškiniai, Saldutiškio valsč., Utenos aps.), mjr. Vladas Vaitkevičius (Vaškevičius(?))-Kirvis (Spitrėnai, Utenos aps.), Kazys Bivainis-Girėnas (Šiškiniai), Povilas Bivainis (Šiškiniai, žuvo 1945 m. žiemą (?)) prie Kirdeikių, buvo palaidotas prie "Margio" bunk., j.ltn. Vytautas Blažiūnas-Budrys (Šiškiniai), Pranas Brukštus-Ulonas (Medinos, Saldutiškio valsč.), j.ltn. Valentinas Brukštus-Kęstukas (Šiškiniai), Jonas Bulka-Čižikas (Staniuliškės, Saldutiškio valsč.), Kazys Bulka-Bulbėnis (Staniuliškės), Juozas Čeponas-Pempė (Šiškiniai), Gubertas Dailydė-Erodas (Lamėstas, Saldutiškio valsč.), Juozas Dervinis-Agrastas (Šiškiniai), Vincas Gimžauskas-Beržas (Plaučiškės, Saldutiškio valsč.), Antanas Gudelis (Gaureliai, Ceikinių valsč.), Adolfas Guiga-Ūsas (Šiškiniai, žuvo 1945 03 4/5 d. Paramo I k./II k. (?)), Molėtų valsč., buvo palaidotas prie "Margio" bunk., Antanas Guiga-Zilvinas (Šiškiniai), Edvardas Guiga-Husaras (Šiškiniai), Vaclovas Guiga-Vyšniauskas (Šiškiniai), Alfonsas Kliukas-Sakalas (Mineiškiemis, Saldutišk-

čio valsč.), Juozas Kučinskas (Stūgliai, Tauragnų valsč.), Kazys Kučinskas (Stūgliai), Jonas Kuprėnas-Locmanas (?) (Pažiezdris, Saldutiškio valsč.), Adomas Mačiulis-Ožys (Ripaičiai, Saldutiškio valsč.), Juozas Mačiulis-Lakūnas (Ripaičiai), Vincas Mačiulis-Genelis (Ripaičiai), Bronius Maniušis (Stūgliai), Jonas (Juozas (?)) Maniušis-Drugelis (Ripaičiai), Juozas Martinkėnas (Ceikinių valsč., Švenčionių aps.), Juozas Mažeika-Perkūnas (Ripaičiai), Alfonsas Mizeikis-Pikuolis (Mizeikiai/Paramas I/II (?)), Kazys Mizeikis-Patrimpas (Mizeikiai/Paramas I/II (?)), vršl. Juozas Murmulis-Lokys (Jovaraučiškės, Saldutiškio valsč.), Kazys Paukštė-Kardas (Šiškiniai), Gubertas Pelanis-Žilvitis (Šiškiniai, žuvo 1945 03 4/5), Juozas Pelanis-Molotovas (Šiškiniai), Juozas Raginis (Gaureliai, Ceikinių valsč.), Ignas Rastenis-Papartis (Šiškiniai/Malaišiai (?)), Saldutiškio valsč.), Vincas Rastenis-Pantera (Šiškiniai), Jonas Rimša (Intyklė, Molėtų valsč.), Jonas Rukšėnas-Debesys (Pažiezdris), Vytautas Rukšėnas-Vėjelis (Pažiezdris, muzikantas), Antanas Strazdas-Rugienis (Katiniškė/Liveikiai, Saldutiškio valsč.), Jonas Šerėnas-Ažuolas (Linkmenys), Juozas Šidla-Paukštys (Šiškiniai), Jonas Šiožinys (Pliaušketės, Saldutiškio valsč.), Vytautas Tilindis (Sudeikiai, Daugailių valsč.), nežinomas partizanas (Tauragnų kr.), kiti – nežinomi, neišaiškinti.

Abiejų būrių partizanų kūnus NKVD įsakymu sribai nuvežė į Kiauneliškio geležinkelio stotelę, tada siauruku – į apskrities centrą, Švenčionis.

(B.d.)

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentu vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Jonas Susnys (po mirties), partizanas, Rokiškio aps. Liongino Čibinskio būrys 1944-1947 m.

Antanas Sutkevičius (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. ir valsč. Vėtros būrys 1944-1945 m.

Vytautas Leonas Šalčiūnas (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Širvintų valsč. 1945-1946 m.

Aldona Ona Šemferienė-Skrebytė, ryšininkė, Panevėžio aps. ir valsč. Vyčio apyg. Šermukšnio būrys 1944-1949 m.

Bronislava Šerniova-Česūnaitė, ryšininkė, Švenčionių aps. Tverėčiaus valsč. 1944-1954 m.

Vladislava (Vladė) Šidlauskienė-Gerlikaitė (po mirties), ryšininkė, Kelmės aps. ir valsč. Kęstučio apyg. 1947-1961 m.

Petras Šliavas (po mirties), rėmėjas, Ukmergės aps. Pagirio valsč. 1944-1945 m.

Ona Štreimikienė-Babinaitė, ryšininkė, Marijampolės aps. Kalvarijos valsč. 1945-1947 m.

Justinas Šveikauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Mažeikių aps. Sedos valsč. 1941 06 22-28

Jonas Tamošaitis (po mirties), partizanas, Raseinių aps. ir valsč. Kęstučio apyg. 1946-1948 m.

Petras Teresas, ryšininkas, Raseinių aps. Girkalnio valsč. Kęstučio apyg. Vaidoto rinkt. 1946-1954 m.

Vincentas Treidas (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Balbieriškio valsč. 1944-1945 m.

Alfonsas Tvarakūnas (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Naujamiesčio valsč. 1944-1945 m.

Bronius Unikauskas (po mirties), ryšininkas, Ukmergės aps. Pabaisko valsč. 1944 06 – 1945 07

Adelė Urbonaitė, pogr. spaudos leidėja, Kėdainių aps. ir valsč. 1960-1990 m.

Antanas Vailionis, ryšininkas, Lazdijų aps. ir valsč. Dainavos apyg. Šarūno rinkt. 1945-1949 m.

Valė Vasilkovienė-Gribaitė, rėmėja, Ukmergės aps. Balninkų valsč. 1945-1946 m.

Juozas Verslovas (po mirties), partizanas, Rokiškio aps. Obelių valsč. 1944-1945 m.

Mykolas Vidžiūnas (po mirties), sukilimo dalyvis, Ukmergė 1941 06 22-28

Grigalius Virganavičius, ryšininkas, Trakų aps. Aukštadvario valsč. 1944-1945 m.

Antanas Zablackas (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio aps. ir valsč. 1941 06 22-28

Bronys (Bronius) Žalnierius (po mirties), partizanas, Utenos aps. Molėtų valsč. Zubrio būrys 1944-1946 m.

Stasys Žalnierius (po mirties), partizanas, Utenos aps. Molėtų valsč. Zubrio būrys 1944-1946 m.

Danguolė Žežickienė-Kelevišiūtė, ryšininkė, Utenos aps. Kuktiškių valsč. 1944-1947 m.

Janina Žibėnienė-Musteikytė, pogr. spaudos platintoja, Zarasų aps. Salako valsč. 1975-1990 m.

Jonas Žilys (po mirties), ryšininkas, Panevėžio aps. ir valsč. Vilko būrys 1944-1945 m.

* * *

Rozalija Adomaitienė-Petralionytė, rėmėja, Marijampolės aps. Sasnavos valsč. Tauro apyg. Stirnos būrys 1945-1948 m.

Aloyzas Alekna, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 321 batalionas 1944 02 16 – 1944 05 15

Julija Ambrasienė-Valaitytė, ryšininkė, Šakių aps. Griškabūdžio valsč. 1944-1947 m.

Vladas Algimantas Andriukaitis (po mirties), partizanas, Kauno aps. 1945-1946 m.

Stasė Andriulienė-Gedvilaitė, rėmėja, Tauragės aps. Skaudvilės valsč. 1944-1952 m.

Anicetas Bacevičius, karys, Kauno aps. Seredžiaus valsč. Vietinė rinktinė 310 batalionas 1944 02 16 – 1944 05 15

Antanas Bajerčius (po mirties), pogr. organ. narys, Šakių aps. Plokščių valsč. 1944-1945 m.

Jonas Balčėtis (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Pušaloto valsč. Vyčio apyg. Žalioji rinkt. 1944-1946 m.

Michailas Balčiūnas, partizanas, Utenos aps. Tauragnų valsč. Erškėčio būrys 1945-1947 m.

(B.d.)

Atsiliepinimus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Atnaujintas paminklas

Šalia Kauno, Naujasodžio kaime, atnaujintas paminklinis kryžius, įamžinantis Didžiosios Kovos apygardos 6-ojo bataliono partizanų, ryšininkų, rėmėjų atminimą. Tose vietose jie kovėsi ir žuvo. Rugsėjo 16 d. p. Mišių, kurios buvo aukojamos Iguolos bažnyčioje, susirinkusieji vyko prie paminklo. Paminklą pašventino Palemono bažnyčios klebonas. Kalbėjo Didžiosios Kovos apygardos partizanų vadas A. Švenčionis, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, partizanai.

Zenonas ŠIAUČIULIS
Autoriaus nuotr.

Bendraminčiai ir žuvusiųjų artimieji prie atnaujinto paminklo

Mes iš tų...

Mes iš tų...

Pažemintų ir nuskriaustų, į sąrašus juoduosius įtrauktų.

Mes iš tų...

Ištremtų, įkalintų, bet sugrįžusių.

Šiomet sukanka 15 metų, kai įkurtas "Tremtinio" klubas Pakruojyje. Džiugu, kad mokytoja Zita Buržaitė-Vėžienė ta proga išleido knygą "Sugrįžę gyventi ir kurti". Tai knyga apie unikalią organizaciją – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą, jos veiklos metraštis Pakruojio rajone.

Knygos pirmojoje dalyje apžvelgtas šios organizacijos Pakruojio sk. penkiolikmetis, išvardyti nuveikti pagrindiniai darbai. Skaitytojas čia taip pat ras žinių apie pirmuosius "Tremtinio" klubo žingsnius, visuomenės atsto-

vus, kurie parėmė šio klubo veiklą. Tame skyriuje yra pateikta informacija ir apie LPKTS Pakruojio r. vadovus.

Antrojoje knygos dalyje – gyvenimo ir veiklos aprašymas 30 buvusių ir esamų LPKTS Pakruojio sk. aktyvistų, rėmėjų bei literatų.

Knygoje – ir sąrašas skyriaus narių, kurie aktyviai remia savo organizaciją, jų dabartinė gyvenamoji vieta, gimimo metai, statusas, tremties ar kalinimo vieta, metai bei sąrašas jau negrįžtamai išėjusiųjų, kurie, anot Česio Cemnolonskio, "paklydusius

veda prie Dievo altorių". Knyga gausiai iliustruota.

Nuoširdžiai dėkojame p. Zitai Buržaitėi-Vėžienei už didžiulį triušą, paaukotas laisvalaikio valandas tam, kad neišnyktų vardai ir darbai tų, kurie buvo dori ir sąžiningi Lietuvos piliečiai. Knygos autorei nori padėkoti ir Stasė Mauragienė, LPKTS Pakruojio sk. pirmininkės pavaduotoja.

Ačiū visiems, prisidėjusiems prie kilnių darbų. Kartu su p. Zita viliamės, kad jaunimas netaps mankurtais, domėsis savo šaknimis, didžiuosis jomis ir visokeriopa garsins Lietuvą kilniais ir gražiais darbais.

Vieni pirmųjų "Tremtinio" klubo kūrėjų Danutė ir Vladas JANELIŪNAI, Elena MORKŪNIENĖ

Atsiliepkite

"Gimtinės" laikraštyje Nr.9 (173), straipsnyje "Prie partizanų bunkerio", apie Rokiškio r., Obeliuose, šventintą kryžių partizanams radau buvusios partizanės Bronės Pupeikytės-Šimkūnienės pavardę.

1947 m. Panevėžio kalėjime su ja pasikeitėme adresais, kuriuos užsirašėme ant šukų, ir pasižadėjome, kad grįžusios ieškosime viena kitos. Daugiau nei penkiasdešimt metų galvojau, kaip ją galėčiau rasti.

Atsiliepk, prašau, **Brone PUPEIKYTE-ŠIMKŪNIENE**, norėčiau parašyti, pasikambinti ar susitikti. Mano adresas: **Brone Dūdaitė-Jurkėnienė, Šviesos g. 3, Prienai LT-4340. Tel. (8-319) 54893.**

Kviečiame

Rugsėjo 28 d. (sekmadienį) Radviliškyje įvyks Lietuvos partizanų atminimo diena. Ji skiriama partizanų vadų suvažiavimo (1949 m.) Minaičiuose artėjančiam 55-mečiui paminėti.

10 val. šv. Mišios Radviliškio parapijos bažnyčioje; 11 val. paminklų lankymas; 16 val. atminimo vakaras Laisvės ažuolyne, prie Teritorinio gynybos štabo.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Petras Navickas

1906-2003

Gimė Pakruojio r., Dulkiškių k., ūkininko šeimoje. 1950 m. sumintas už paramą partizanams, nuteistas 25 m. kalėti. Kalėjo Karagandoje, Džezkazgano lageriuose. Į Lietuvą grįžo 1956 m. Apsigyveno kartu su broliu tėviškės sodyboje, Dulkiškių k. Vedė buvusią tremtinę. Užaugino dukrą. Buvo LPKTS Pakruojio sk. narys. Prieš keletą metų pablogėjęs sveikatai persikėlė gyventi pas dukrą, į Radviliškio r., Sidabravo kaimą.

Užjaučiame žmoną, dukrą ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Adolfina Juozaitienė

1911-2003

1951 m. pasiturinčių ūkininkų Juozaičių gausi šeima: Adolfina su vyru ir šešiais vaikais, iš Radviliškio r. Minaičių k. ištremta į Krasnojarsko kr. Kazačinsko r. Į Lietuvą grįžo 1956 m. Dirbo Minaičių kolūkyje. Anksti neteko vyro, liko gyventi su dukra Elena. Po Atgimimo atsiėmė gimtąjį namą ir žemę. Adolfina giedojo bažnytiniuose choruose. Palaidota Pašušvio kapinėse.

Kartu liūdime ir nuoširdžiai užjaučiame Juozaičių šeimą bei artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius ir choro "Versmė" choristai

Petras Kromelis

1921-2003

Gimė Šilalės r., Bokštų k., gausioje ūkininkų šeimoje. Mokėsi Šilalės gimnazijoje. 1947 m. tėvus, brolių ir seserį ištremė į Sibirą. Tuo metu jis dirbo Telšių amatų mokykloje. Areštavo 1948 m., nuteisė 10 m. Kalėjo Kazachstane, dirbo Rūdnykų vario kasyklose. 1955 m. amnestavo ir išsiuntė į Čeriomuchą, pas tėvus. Vedė politinę kalinę. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Užaugino dukrą ir du sūnus.

LPKTS Vilkaviškio skyrius

Adelė Keršienė

1926-2003

Gimė Vajasiškių k., Zarasų r. Buvo partizanų ryšininkė. 1946 m. suimta, nuteista 10 m. Kalėjo Vorkutos lageriuose. Išėjusi iš lagerio tremtyje iškėjo už politinio kalinio. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno vyro tėviškėje, Varėnos r. Po 10 m. bendro gyvenimo avarijoje žuvo vyras, Adelė viena išaugino dukrą ir du sūnus.

Palaidota Varėnos r., Jakėnų k. kapinėse.

Užjaučiame dukrą, sūnus su šeimomis, gimines bei artimuosius.

LPKTS Varėnos skyrius

Antanas Janickas

1923-2003

Gimė ir augo Anykščių r., Kavarsko valsč., Jusiškių vienk. Nuo 1944 m. buvo Juzokėno-Liūto būrio partizanas. Areštuotas 1948 m., nuteistas 8 m., kalėjo Vorkutos lageryje. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Pastaruoju laiku gyveno Vilniuje. Buvo aktyvus buvusių politinių kalinių ir tremtinių rėmėjas. Apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Palaidotas Anykščių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Anykščių skyrius

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Skelbimai

Rugsėjo 27 d. (šeštadienį) bus pagerbti 1949 m. kovo 7 d. Dainavos apyg. Kazimieraičio rinkt. štabe žuvę partizanai: **Vaclovas Voveris-Zaibas - rinktinės vadas, Petras Šilanskas-Labutis - grupės vadas, Viktoras Kazlauskas-Vanagas - grupės štabo viršininkas, Jonas Kazlauskas-Šermukšnis - būrio vadas.**

12 val. Alytaus šv. Angelų Sargų bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už žuvusius laisvės kovotojus. Po šv. Mišių vyksime į partizanų žūties vietą, Kalesninkų mišką (9 km nuo Alytaus, Pivašiūnų link), kur bus pašventintas paminklas žuvusiųjų atminimui.

Spalio 4 d. (šeštadienį) 11 val. LPKTS būstinės salėje (Kaunas, Laisvės al.39) įvyks buvusių politinių kalinių ir tremtinių **chorų vadovų pasitarimas**. Darbotvarkėje - 2004 m. birželio mėn. Marijampolėje vyksiančios LPKTS dainų ir poezijos šventės repertuaru aptarimas.

Kviečiame dalyvauti visus chorų vadovus. Informacija tel: (8-699) 11958.

LPKTS Marijampolės sk. pirmininkas V. RAIBIKIS